

252601

Пишите индекс предприятия связи места назначения

Куда Київ 601
МСП Бульвар
Лесі Українки 20

Кому Редакційній Колегії
газети „Літературна Україна"

Индекс предприятия связи и адрес отправителя
252 700
Черкаська обл.
м. Умань вул. Олега
Кошевого 8 кв.
Скрипнику Ф.С.

Вельми шановний Євген Гуменович!

Трудно уявити з якою зацікавленістю і увагою я прочитав (і не один раз) в „Літературна Україна" № 45 за 10 листопада 1988 р. Вашу сповідь „Голод" і полемічні роздуми вчителя Василя Пахаренка.

Як вміє все правдиво написане. Але мало. Та чи можна на сторінках газети написати більше.

30 ХУ 88
593 19 р.

Ви дуже вдало підняли питання про створення книги народної пам'яті книги меморіалу, книги-пам'ятника Книги-Чорнобиль. Крім того хочеться щоб вона була книгою колективною, саме такою книгою що складається з живих свідчень, тих хто пережив цей страшний голодомор.

Ось я, із один із того покоління що пережило голод 32-33 рр., війну 1941-1945 рр. після воєнну розруху і відбудовчий період.

Народження моє - лютий 1918 р.

Відгукуючись на підтримку Вашим сподванням що „сторінки Літературної України" візьмуть активну участь у створенні цієї майбутньої колективної книги."

Я вирішив і свою частку внести в створення цієї книги, бо вважаю що чим більше і з більшої території буде відомих, правдивих свідчень тих хто пережив цей штучний голод тим книга буде більш колективною, написаною самим народом.

В газеті правдиво написано короткі розкази про голод 33 р багатьох тих хто сам пережив його але мабуть всі вони з Черкащини.

Я хочу теж розказати про голод 33 але в нашому селі на Кіровоградщині.

Наше село Табанова тоді входило до складу Підвисоцького району ~~Перед війною~~ Київської обл. Перед війною при створені Кіровоградської обл. район відійшов від Київської обл і ввійшов

о до складу Кіровоградської обл. Після Вітчизняної війни райони реорганізовано і розділено між двома районами Кіровоградської обл. — Новоархангельським і Голованівським. Село Табанова відійшла до Голованівського р-ну Кіровоградської обл.

От в с. Табанова як я вже сказав, я і народився в тому місці 1918р. В голодовку мені було 15 років. Тому все добре запам'яталося на все життя. Пам'ятаю як люди ходили з опухшим обличчям і опухшими ногами, як їли здохлих корів і коней, вилови ли і їли котів і собак. Але це не спасло людей. Люди вмирали десятками щоденно багато з них хоронили через декілька днів по смерті на місцях їх смерті (на садибах) загарбавши в мішечку землю і губ зверху присипавши землею. А деякі зовсім небули захоронені все це створювало невимовні смерід. Не хоронили бо треба було кому. Ті хто ще був живий, то був ледве живий.

Вже на нашому кутку (вулиці) були чужі пусті хати і в кожній хаті з нас по 6-8 душ. А залишилося живими нас по 2-3 душі. А в недалекого сусіда (через одну хату від нас) у Осипа Сака (Сака-так його називали в селі) в сім'ї було 12 душ а після голоду залишилася лише одна душа-Дарка. А були такі хати що зовсім стали пустими. Це я розказав про село яке в порівнянні з іншими селами не було в кращих умовах тому що на півні від нашого села за 7км в с. Перегонівці була цукроварня (цукровий завод) а за 7км на південь від с. Межирічі була гуральня (спиртний завод). На цукровому заводі як відходами виробництва був жом який використовувався на корм тваринам. А на спиртовому заводі такими відходами була брага яка використовується для годівлі

Свинней. От ми одного дня ходили в Перегонівку за жолом а на другий день в Межиріччу. Все це змінювали і текли Мліївці. Нашому слідчій природа допомогла. Як? Наше село розміщене на півострові. З трьох сторін його обмиває р. Ятрань. Весною 1933р було дуже велике повідомлення і в деяких місцях нанесла вода багато ракушок (скойками їх називали) і утворився з них півострів. Люди витягали в холодну воду дістали їх Вдома розбивали, панцер світлували живих молюсків жарили і їли були випадки що по чілому світі діставали. Але не стало цих Островків не надовго бо все своїх їло

Були випадки канібалізма і в нашому Сел. Памятаю Смутчиха що жила на околиці села від осикової (на великій хуторець) Зарізала свого хлопця, свого рідного сина і Зварила з нього холодець. А Лободюка Івана із Хутора Шевченка, з яким я разом вчився в школі в с. Лебедівці. Коли він повертався з школи додому тех зарубали і з'їли. Були і ще випадки людоїдства, але вже не пам'ятаю точно прізвищ і взагалі щоб не помилитись. Голод не був створений штучно. Адже і в 1932 і в 1933рр були гарні врожаї всіх культур особливо пшениці і жита. Але все вивозили заборами, а потім по дворах і хатах заборами все до зерна Ніхто не мав права залишати для себе зерно у хто б не сховав все активісти знайдуть і заберуть. Пам'ятаю наша мама закопала у великий полив'яний горщик зерно з якому квасила капусту. Ялинка на борщ, насипала зерно і Зверха залила червоним борщем. Але лебединський активіст Дробот, прізвище якого я добре запам'ятав, знайшов цей горщик, вилив в двір і розбив, зерно розгорнув ногами по подвір, бо було мокре

А приходив він з своїми активістами дуже рано коли ще тепла було. Пам'ятаю його слова які він сказав як зайшов у хату „ще горти навкулачки б'ються, а ми вже і продуємо"

Наш сусід Огнівський Хома мішок зерна сховав прямо в ряднє прив'язавши мішок мотузкою до корови в сараї. Однак і там наші активісти такі як Бабенко Василь Кондратенок Яків (по вуличному пуп) (по вуличному бараболя) це були як їх називали активні активісти. Пригадую коли одного разу односельці стояли над мертвими трупами і насміхнулися над цими активістами в формі втрьох говорили „Така їхня доля за то живе Василь Пуп і Яків Бараболя! Але не довго і вони спухли від голоду і до них. І щоб спастись від смерти вони в сусіда Макаренського Федора вкрали корову зарізали м'ясо закопали в землю в яму а на якомусь городі Власник корови знайшовши м'ясо в яме засмердівше бо був рядно місяць. Скоро активіст Яків помер теж з голоду а Василь знову став активістом але вже під час фашистське окупації. став активним поміщам в с. Пересаківці де мордував наших полонених червоноармійців і своїх громадян. За це він безперечно получив по заслугам.

Одночасно з голодом який знищував людей, тій самій активісти знищували Куркулів. Пам'ятаю на стінах хат-читальні і в інших людних місцях висіли гасла: „Знищимо куркуля як клас" Кого ж рахували ці активісти куркулями? Тих хто мав хату під бляхою. А по Яких Таких хай на все село був 1 (в Зуденка Марківа Миколайовича, Зуденка Володимира Миколаєва Главатюка Федора & Зайця Мартина 1) Вовка Васи. То до куркулів зараховували сіх господарів в яких хата хоч і під соломою але гарно вторяджена а можливо з ганком і є

всі хатини будівлі – хлів, клуня, комора. От їх і розкулачували. Господаря або господаря з господинею або і всю сім'ю вивезли на Соловки а будівлі всі ломали, тащили, палили їх.

Можу не сказати про одного такого так званого куркуля Лаутара. Про це і все інше що творилося я з обуренням розказував в той злопам'ятний час, хоч був тоді зовсім молодий, і тільки тому будучи студентом Сумського сільськогосподарського технікуму (1934-1938) тому як бачите в інший злопам'ятний час-репресій розказував це з більшим обуренням перед Вітчизняною війною і після неї. Розказував відверто за що попадав не раз в немилість (в сфері відносин, в сфері відносин) але зараз в час гласності безсторонньо можу і обязан розказувати про Білі плями нашої історії.

Лаутар жив у селі батрак. Немаючи ні хати ні батька жив у людей. Наймитував, але більшість працював у заможних господарів. Коли став дорослим женився на дочці Островерхого Кирила (нашого Семена). Одержав (надільну) землю і збудував на землі в двох з дружиною хату, хлів, возовню, комору. Всі будівлі були під соломяним дахом але гарно вирядковані. І от рідним активісти назвали його куркулем. Назвали і розкуркулили. Вигнали село з хати і садиби. З голоду замешкав лише він один. Поселився в іншій пустій хаті де вся сім'я померла. У одинадцять (школярі) тягли цукати дрів щоб нагріти клас політехнічного навчання. А всі класи політехнічного навчання (тесляцький, коваческий, кравецький і ін.) були розміщені в будівлях садиби у самого Лаутара бо були близько біля школи. Ми заглянули в вікна хати куда він переселився, він лежав на землі серед хати мертвий з жахливо обтягнутими руками в кулаки. Але ці кулаки були вже обессилені.

(Читайте на звороті)

Його моска

Прошу пробачення за беззмістовність.
Як знав так і написав. Я ставив
за мету написати конкретні факти
~~прізвища~~ які діялися в ЗЗ, без
всяких гіперболь.
Тут ні одного неправильного слова
немає.
Старався написати конкретні
прізвища.

На все добре.

З повагою Скрипник Федір
Сергійович
— інвалід Вітчизняної війни
ветеран праці.

Моя адреса: Черкаська обл
258900 м. Умань вул. Олега
Кошевого 8

3. XII 98р